

УДК 636. 082.033

О.М. КИВЕНКО*

Інститут розведення і генетики тварин УААН

ВПЛИВ ЗБІЛЬШЕННЯ «ЧАСТКИ КРОВІ» ВИХІДНИХ ПОРІД НА ВІДГОДІВЕЛЬНІ ТА М'ЯСНІ ЯКОСТІ МОЛОДНЯКУ ПОЛІСЬКОЇ М'ЯСНОЇ ПОРОДИ В УМОВАХ ПЛЕМЗАВОДУ

Досліджено відгодівельні та м'ясні якості молодняку поліської м'ясної породи при збільшенні «частки крові» вихідних порід в умовах племзаводу.

Генотип, порода, жива маса, м'ясні якості, забійний вихід

Однією з найперспективніших м'ясних порід у північно-західному регіоні України є поліська м'ясна. Господарськи корисні ознаки її загальновідомі. Однак ця порода має недостатню кількість ліній та родин для подальшого прогресу і поширення [1]. Для розв'язання цієї проблеми необхідно наситити родоводи покоління іменами видатних високопродуктивних предків, у тому числі кращих на сьогодні чистопородних представників вихідних порід, таких як симентал і шароле, із перспективою створення на цій основі нових конкурентоспроможних ліній та родин [2, 3].

Метою досліджень було дослідити вплив збільшення «частки крові» вихідних порід на відгодівельні та м'ясні якості молодняку поліської м'ясної породи в умовах племзаводу.

* Науковий керівник – доктор сільськогосподарських наук, професор, академік УААН В.П. Буркат.

Розведення і генетика тварин. 2009. № 43 © О.М. Кивенко, 2009

Матеріал і методика досліджень. Дослідження проводились в умовах племзаводу СТОВ «Тетірське» Червоноармійського району Житомирської області.

Для досліду молодняк поліської м'ясної породи поділено на 3 групи. Перша (дослідна) група – молодняк, отриманий у результаті прилиття крові симентала австрійської та вітчизняної селекції з генотипом 1/2С1/2П. Друга (дослідна) група – молодняк, отриманий від прилиття крові шароле французької та вітчизняної селекції з генотипом відповідно 1/2Ш1/2П. Третя (контрольна,) група – молодняк, отриманий від бугаїв поліської м'ясної породи. Приплід від народження до 6-місячного віку перебував на підсосі. Від народження і до 18-місячного віку молодняк вирощувався в однакових умовах годівлі, догляду та утримання. Живу масу піддослідного молодняку визначали шляхом зважування їх при народженні та щомісяця в одного числа вранці до годівлі (Мартюгин Д.Д., 1972). екстер'єрні особливості та лінійний ріст – шляхом взяття промірів статей тіла піддослідних тварин у віці 3, 6, 9, 12, 15, 18 міс. На основі одержаних промірів вираховано індекси будови тіла (15 основних) (Яценко А.Е., 1966). Абсолютну швидкість росту піддослідних тварин (окремо бугаїв і теличок) визначали за формулою І.І. Шмальгаузена (1984).

Відносну швидкість росту обліковували за формулою С. Броді (1958). Визначення індексів формування м'ясної продуктивності проводили за формулою О.І. Хаджидавидова (1996), напруженість росту – за формулою В.Г. Коваленка, (1996), забійні та м'ясні якості тварин – за результатами контрольного забою за методиками Віта і ВНДІМСа (1968, 1977). Первинні облікові дані оброблено методом варіаційної статистики за алгоритмом М.О. Плохинського (1970).

Результати досліджень. Жива маса при народженні у тварин першої та другої дослідних груп була вищою порівняно з контрольною – відповідно у теличок і бугайців першої групи на 7,7 і 9,1 і другої – на 7,3; 15,4%. Ця перевага збереглася в подальші вікові періоди. У підсисний період

за середньодобовим приростом живої маси перевагу мали бугайці другої групи та телички першої, а саме на 16,9 і 8,1% перевищували контрольну групу. У віці 9 міс. найвищу живу масу мали представники першої дослідної групи (1/2С1/2П). Оскільки у м'ясному скотарстві зовнішні форми тварин безпосередньо характеризують продуктивність, показники екстер'єру заслуговують особливого вивчення. За основними промірами статей тіла, які найбільш характеризують м'ясні якості тварин, а саме ширина, глибина, обхват грудей, напівобхват заду, новостворені генотипи переважали особин контрольної групи. Аналогічна закономірність спостерігалася за індексами будови тіла: широтному, збитості, грудному і розтягнутості. Подібну тенденцію спостерігали за показниками абсолютної і відносної швидкості росту. Зокрема, найкращу абсолютну швидкість росту в тримісячному віці мали бугайці першої групи – 85,8 і телички другої дослідної групи – 79,8 кг. У віці 6,9 і 18 міс. найкращі показники мали представники першої групи. Напруженість росту тварин усіх дослідних груп була вищою у період з третього по шостий місяць вирощування і становила: у першій дослідній групі телички – 719,3; бугайці – 732,1; у другій дослідній групі – 688,2; 895,1; у третій дослідній групі – 625,7; 675,6 г відповідно.

У дослідних групах тварин було проведено цитогенетичний аналіз, що дало можливість здійснити аналіз генетичних структур, одержаних у процесі селекційної роботи, вивчення закономірностей соматичного мутагенезу. Хромосомні аберації у досліджуваних тварин проявлялися у вигляді хроматидних та хромосомних розривів. Хроматидні розриви спостерігалися лише у тварин третьої групи – 0,1–0,3%, а хромосомні розриви у тварин третьої і першої груп – 0,1–0,2%, що не перевищує величин хромосомних аберацій, характерних для тварин м'ясного і комбінованого напрямків продуктивності, які відтворюються в екологічно чистих регіонах. Серед досліджених тварин не було знайдено особин – носіїв конститу-

тивних цитогенетичних аномалій. Тварини характеризуються низьким рівнем соматичного мутагенезу 0,2–2,3%, який відповідає спонтанному.

Для вивчення морфологічного і біохімічного складу крові у бугайців різних дослідних груп відбирали проби у віці 9 і 12 міс. Визначені показники крові у бугайців дослідних груп в усі вікові періоди були в межах фізіологічної норми. Слід зазначити, що з віком тварин кількість еритроцитів зменшувалася. Вміст гемоглобіну та кількість загального білка до 12-місячного віку бугайців збільшувалися. Генотип істотно не впливав на загальну картину крові. Для вивчення м'ясних якостей проведено контрольний забій бугайців у 12-місячному віці. Установлено, що найвищі показники виходу туші і забійного виходу були у дослідних тварин першої групи. За виходом туші бугайці цієї групи переважали представників другої на 1,66%, за забійною масою – на 1,94% ($P < 0,01$), тварин третьої групи – на 2,34 ($P < 0,001$) і 2,88% ($P < 0,001$). Для визначення якості та харчової цінності м'яса було проведено хімічний аналіз продуктів забою, печінки та найдовшого м'яза спини. Хімічний склад найдовшого м'яза спини є одним із показників якості м'якоті туші [4]. Отримані дані свідчать про деякі відмінності у співвідношенні вологи, сухої речовини, білка, жиру та золи у найдовшому м'язі спини та печінці у бугайців різних генотипів. У 12-місячному віці найменший вміст вологи та найбільший вміст сухої речовини у найдовшому м'язі спини виявлено у тварин першої групи. Різниця між першою і другою групами за вмістом вологи сягала 1,6% ($P < 0,05$), між 1 і 3 – 1,9% ($P < 0,10$).

Висновки. Підсумовуючи вищесказане, можемо стверджувати, що найвищу енергію росту, найкращі м'ясні та забійні якості мали представники першої дослідної групи 1/2С1/2П. Друга дослідна група 1/2Ш1/2П також має високу енергію росту, характеризується збільшенням широтних промірів, що особливо важливо у м'ясному скотарстві. На даному етапі досліджень можемо сказати, що прилиття крові вихідних порід

позитивно вплинуло на особин поліської м'ясної породи, що проявилось у підвищенні енергії росту та поліпшенні відповідних екстер'єрних ознак.

1. Буркат, В. П. Теорія, методологія і практика селекції / В. П. Буркат. – К. : БМТ, 1999. – 64 с.
2. Буркат, В. П. Методики наукових досліджень з селекції генетики та біотехнології у тваринництві / В. П. Буркат, Й. З. Сірацький, Є. І. Федорович. – К. : Аграр. наука, 2005. – 248 с.
3. Стратегія розвитку м'ясного скотарства в Україні у контексті національної продовольчої безпеки / М. В. Зубець, В. П. Буркат, І. В. Гузев [та ін.]. – К. : Аграр. наука, 2005. – 77 с.
4. Зубець, М. В. Генетико-селекційний моніторинг у м'ясному скотарстві / М. В. Зубець [та ін.]. – К. : Аграр. наука, 2000. – 186 с.

ВЛИЯНИЕ УВЕЛИЧЕНИЯ «ДОЛИ КРОВИ» ИСХОДНЫХ ПОРОД НА ОТКОРМОЧНЫЕ И МЯСНЫЕ КАЧЕСТВА МОЛОДНЯКА ПОЛЕССКОЙ МЯСНОЙ ПОРОДЫ В УСЛОВИЯХ ПЛЕМЗАВОДА. Кивенко Е.

Исследованы откормочные и мясные качества молодняка полесской мясной породы при увеличении «доли крови» исходных пород в условиях племзавода.

Генотип, порода, живая масса, мясные качества, убойный выход

INFLUENCE OF INCREASE «PARTS OF BLOOD» INITIAL BREEDS ON VIDGODIVEL'NI AND MEAT QUALITIES TO SAPLING OF POLISKOY MEAT BREED IN THE CONDITIONS OF PLEMZAVODU. Kivenko O.

Investigational vidgodivel'ni and meat qualities to the sapling of poliskoy meat breed at an increase «parts of blood» initial breeds in the conditions of plemzavodu.

Genotype, breed, living mass, meat qualities, for slaughter output